

Datum 2017-04-11
Reg.nr 42-00410-16

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Astrid Tronarp
08-563 086 06
astrid.tronarp@uka.se

Södertörns högskola
Rektor

Södertörns högskolas ansökan om tillstånd att utfärda socionomexamen

Universitetskanslersämbetets beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge Södertörns högskola tillstånd att utfärda socionomexamen.

Ansökan och ärendets hantering

Södertörns högskola har den 26 september 2016 ansökt hos UKÄ om tillstånd att utfärda socionomexamen. För granskning av ansökan har UKÄ utsett följande sakkunniga: professor Kerstin Svensson, Lunds universitet och professor Peter Dellgran, Göteborgs universitet. De sakkunnigas bedömning baseras på Södertörns högskolas ansökan om examentillstånd, kompletterande uppgifter inkomna den 7 februari 2017 och intervjuer genomförda den 20 februari 2017. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bedömningen av ansökan har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån UKÄ:s aspekter och kriterier. De sakkunnigas bedömning är att Södertörns högskola har de förutsättningar som krävs för att ge en socionomexamen och att utbildningen uppfyller kraven i högskolelagen och de examensmål som anges i högskoleförordningen. UKÄ instämmer i de sakkunnigas bedömning.

Beslut i ärendet har tagits av av tf. myndighetschef Annika Pontén efter föredragning av utredare Astrid Tronarp i närvaro av enhetschef Viveka Persson, avdelningschef Karin Järplid Linde och chefsassistent Agnes Ers samt kommunikationschef Agneta Rolfer.

Annika Pontén

Astrid Tronarp

Kopia till:

De sakkunniga

Granskning av Södertörns högskolas ansökan om tillstånd att utfärda socionomexamen

Uppdraget

Södertörns högskola har den 26 september 2016 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda socionomexamen. Vi, professor Kerstin Svensson, Lunds universitet, och professor Peter Dellgran, Göteborgs universitet, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter som UKÄ har utarbetat. Underlag för bedömningen har varit Södertörns högskolas ansökan om examenstillstånd, kompletterande uppgifter samt intervjuer som genomfördes den 20 februari 2017. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, institutions- och utbildningsledning, studenter samt lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att Universitetskanslersämbetet beslutar att ge Södertörns högskola tillstånd att utfärda socionomexamen.

De sakkunniga
Kerstin Svensson

Peter Dellgran

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte	Examenstillstånd	ID-nr
Södertörns högskola	Socionomexamen	A-2016-09-3990
<p>Lärarkompetens</p> <p>Omdöme: Tillfredsställande</p> <p>Motivering: Med utgångspunkt i ansökan och kompletterande information vid intervjuer med programansvariga är vår bedömning att antalet tillsvidareanställda lärare och deras planerade medverkan är tillfredsställande i relation till den aktuella utbildningens planerade omfattning. Dessutom är det vår bedömning att lärarna har nödvändig vetenskaplig och pedagogisk kompetens för undervisning och handledning.</p> <p>Enligt ansökan har ämnet socialt arbete vid lärosätet för närvarande 15 tillsvidareanställda lärare. Bland dessa återfinns en professor, tio disputerade universitetslektorer, en adjungerad universitetslektor samt tre adjunkter. Samtliga adjunkter är socionomer. I en kompletterande sammanställning över lärare som är relevanta för det sökta socionomprogrammet återfinns ytterligare fem personer, varav fyra har doktorsexamen. Sedan år 2014 har åtta universitetslektorer och tre adjunkter tillsvidareanställts i socialt arbete genom utlysning och sakkunnigförfarande. Dessutom är ytterligare en professor och 3-5 lektorer i socialt arbete under tillsättning (genom utlysning). Detta innebär att lärarvolymen kommer att öka ytterligare. I ansökan nämns också att lärare från andra ämnen (sociologi, statsvetenskap, förvaltning, nationalekonomi m.fl.) vid den aktuella institutionen kommer att delta i undervisningen. Exempelvis kommer lektorer från offentlig rätt att ansvara för juridikundervisningen. Uppskattad andel av tjänstgöring i form av undervisning på det aktuella programmet varierar, ungefär hälften beräknas undervisa 50 procent eller mer, endast en av dessa är docent.</p> <p>Av samtliga berörda lärare har tre disputerat i socialt arbete medan fyra har disputerat i sociologi och en i statsvetenskap. Fyra lektorer är docenter, varav tre i sociologi och en i socialt arbete. Samtidigt bör nämnas att de kompletterade publikationslistorna vittnar om att flertalet docenter och universitetslektorer, även de som inte har en doktorsexamen i socialt arbete, har en forskningsinriktning som har relevans för socionomprogrammet och socialt arbete (t.ex. forskning om migration, etnicitet, äldreomsorg och barn). Ett flertal lektorer och samtliga adjunkter i socialt arbete har arbetslivserfarenheter från olika delar av det sociala arbetets praktikfält (t.ex. som socialsekreterare, men också som utredare vid Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten). Merparten av lärarna har på olika sätt en förankring i socialt arbete och dess kärnområden. Därtill borgar den ämnesmässiga bredden som präglar lärargruppen för en vetenskapligt väl förankrad socionomutbildning.</p> <p>När det gäller frågan om i vilken utsträckning lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling, egen forskning och utvecklingsarbete så gäller å ena sidan att ingen forskningstid ingår i tillsvidareanställda lektors tjänst utan enbart tio procent kompetensutvecklingstid. Å andra sidan framgår av sammanställningen av uppskattad tjänstgöring att fyra lärare av de tidigare nämnda 15 är verksamma med forskning motsvarande 50 procent eller mer och att ytterligare sex har forskningstid</p>		

Datum
2017-04-11Reg.nr
42-00410-16

motsvarande 20-30 procent. Dessutom uppges att den nyutbildade rektorn har meddelat att tid för forskning och kompetensutveckling inom tjänst "bör ses över". Under intervjuerna framkom också en tydlig ambition att på sikt öka inslaget av externa forskningsmedel och på det viset förstärka forskningen i socialt arbete.

Sammanfattande bedömning: Aspekten lärarkompetens och lärarkapacitet är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Utifrån både ansökan och intervjuerna med representanter för lärosätets ledning, programansvariga, studenter och lärare är vår bedömning att det planerade programmet kommer att ges i en fungerande, stimulerande och på sikt expanderande forskningsmiljö.

I likhet med nuvarande kandidatprogram för socialt arbete kommer det planerade socionomprogrammet att vara förankrat vid Institutionen för samhällsvetenskaper (ISV) vid Södertörns högskola. Institutionen både beskrivs och framstår som en interdisciplinär och mångvetenskaplig miljö med forskning och utbildning inom olika områden och samhällsnivåer. Vid institutionen finns också, vid sidan av en lång rad olika ämnen, flera centrumbildningar med olika inriktningar (t.ex. kommunal och statlig förvaltning), men också ett institutionsgemensamt forskningsområde (Politik, ekonomi och samhällets förvaltning). Institutionen kan därmed erbjuda en kompetens- och forskningsmässigt bred miljö med relevans för olika kunskapsområden som berörs inom det aktuella socionomprogrammet. Detta ger goda förutsättningar för att både involvera lärare och forskare från andra ämnen i socionomprogrammet och att lärare i socialt arbete på motsvarande vis kan medverka i andra utbildningar. Det nämns även i ansökan att ämnet socialt arbete har en egen aktiv verksamhet för högre seminarier. Som nämndes ovan är lärare i såväl socialt arbete som i andra ämnen engagerade i forskning med relevans för socialt arbete som kunskaps- och professionsområde. Med tanke på den satsning som Södertörns högskola har gjort de senaste åren när det gäller rekrytering av lärare i socialt arbete finns dessutom goda förutsättningar för en expansion av forskningen inom området.

Den mångvetenskapliga miljö som karakteriserar den aktuella institutionen, den ämnesbredd som präglar lärarna på det planerade programmet, samt de kurser och undervisningsinslag som t.ex. rör vetenskapsteori, forskningsmetoder, uppsatsarbeten m.m. ger goda betingelser för att studenterna ska kunna utveckla ett kritiskt och kreativt förhållningssätt.

Sammanfattande bedömning: Aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Infrastruktur

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Av ansökan och intervjuerna att döma kommer studenterna på det planerade programmet att ha god tillgång till biblioteksresurser, litteratur och IT-relaterad utrustning samt en god fysisk arbetsmiljö och även i övrigt ha goda infrastrukturella studieförutsättningar. Lärosätet har även infört en ny lärplattform/studiewebb för kursadministration, information och kommunikation mellan lärare och studenter.

I ansökan omnämns även en studieverkstad med personal som kan erbjuda studenterna hjälp och handledning i skrivande och talande samt studieteknik. När det gäller tillgänglighet omnämns att det i hörsalarna finns mobila bord för studenter som använder rullstol. Vidare kan studenter med någon form av funktionsnedsättning boka ett speciellt utrustat resursrum, samt via studentavdelningen få

Datum
2017-04-11Reg.nr
42-00410-16

delar av undervisningen och examinationen anpassad efter den enskilde studentens behov. I samband med intervjuerna framkom också att ansvariga, lärare och studenter är medvetna om vilka förbättringar som behöver göras när det gäller dessa och tidigare nämnda delar av infrastrukturella förutsättningar för en god utbildnings- och lärandemiljö.

Sammanfattande bedömning: Aspekten infrastruktur är tillfredsställande.

Styrdokument

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Styrdokumentens utformning är tillfredsställande. Kursplanerna innehåller mål och förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Utbildningsplanen och samtliga kursplaner i den planerade utbildningen har bifogats ansökan och framtagits utifrån examensordningen i högskoleförordningen, Sveriges universitets- och högskoleförbunds rekommendationer samt lokala regler och riktlinjer vid Södertörns högskola. Av ansökan framgår att lärosätet betecknar utbildningen som "socioonomprogrammet med storstadsprofil". Denna profil präglar lärosätets verksamhet, och det framkommer inte av kompletterande handlingar eller vid intervjuerna att denna profilering sker på bekostnad av något annat i utbildningen. Utbildningsplanen beskriver mål och struktur som är helt i linje med socioonomexamen nationellt. De lokala mål som kompletterar utbildningsplanen är väl integrerade med de nationella målen enligt högskoleförordningen. Samtliga kurser i programmet är obligatoriska. Kursplanerna och litteraturlistorna upp till termin sex motsvarar de dokument som används på det nuvarande kandidatprogrammet.

Programmet är indelat i grund- och avancerad nivå, där kurserna på den förstnämnda nivån är organiserad i A-, B- respektive C-nivå. På A-nivå ingår en introducerande kurs omfattande 60 högskolepoäng (hp) som utöver kurser i socialt arbete innehåller delkurser med basen i sociologi, psykologi, socialpolitik och vetenskaplig metod. En kurs ägnas åt vad som betecknas som A-uppsats. Kurserna på B-nivån består av 30 hp juridik i socialt arbete, i vilken också ingår utredningsarbete, samt 30 hp uppdelat på forskningsmetodik, praktiska projektarbete samt välfärd och organisation. Inom ramen för denna kurs författar studenterna också en "B-uppsats". På B-nivån ingår också en kurs om det sociala arbetets praktik, där 22,5 hp handledd verksamhetsutbildning ingår. C-nivån motsvaras av programmets sjätte termin och innebär en kurs om socialt arbete och kunskapsutveckling, 30 hp, som betonar vetenskaplig metod och teori och som inkluderar ett examensarbete om 15 hp. Programmets sjunde och sista termin är på avancerad nivå och innehåller en kurs omfattande 30 hp om det sociala arbetets förutsättningar och metoder. Här knyts utbildningen samman i delkurser om utvärdering och evidens, det sociala arbetets villkor och praktik, ledarskap, professionsutveckling och förhållningssätt samt empowerment och förebyggande arbete i storstaden. Parallellt med nämnda kurser löper under terminerna 1-6 korta kurser i personlig professionell utveckling.

Av den bifogade översikten över lärandemål och progression framgår att kursmålen i allt väsentligt är utformade i enlighet med examensordningen. Intervjuerna styrkte uppfattningen av att styrdokumentet är väl förankrade.

Sammanfattande bedömning:

Aspekten styrdokument är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur och examination**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** Undervisning, kurslitteratur och examination är utformade så att de ger en tillfredsställande säkring av forskningsanknytning och progression.

Utbildningens upplägg är i stort väl underbyggt avseende hur undervisning, litteratur och examinationer relateras till lärandemål. Det finns en struktur för hur kurserna bygger på varandra. Den sammantagna bilden av den litteratur och det övriga lärandematerial som ingår i utbildningen visar att det finns ett gott underlag för både forskningsanknytning och progression. Det finns dock en varierande stringens vad gäller hur litteratur och kursinnehåll relaterar till varandra.

Kursplanernas litteraturlistor innehåller begrepp som obligatorisk litteratur, referenslitteratur och övriga tips, vilket försvårar förståelsen av kärnlitteraturen i kursen något. Av de studiehandledningar som kompletterats till ansökan framgår att instruktionerna till studenterna förtydligas i samband med kursstart. Bedömarna har noterat att det förekommer relativt få vetenskapliga artiklar och relativt lite engelskspråkig litteratur samt att det inte alltid är helt klart hur viss litteratur relaterar till det angivna momentet. Till exempel ingår i huvudsak psykologisk litteratur i kursen Teorier i socialt arbete, medan böcker om just teorier i socialt arbete är placerad som referenslitteratur i samma kurs. I fråga om den engelskspråkiga litteraturen finns en progression i så mån att det i programmets senare del finns ett större inslag av engelska texter. De kurser som är särskilt tydligt beskrivna rör de i vetenskapsteori och forskningsmetod (Vetenskapliga perspektiv och forskningsmetoder, 10,5 hp på termin 4 och Examensarbete i socialt arbete, 15 hp på termin 6). I den kompletterande informationen och vid intervjuerna framkom närmare information om hur litteraturen används, vilket styrker bedömningen av att undervisningen struktureras på ett tillfredsställande vis och att det material som används bidrar till att säkra såväl studenternas förutsättningar att nå de specifika kursmålen, som progressionen i utbildningen som helhet.

Examinationsformerna framgår av kursplaner och förtydligas i studiehandledningar. Det finns en bred variation av examinationsformer med såväl övningsmoment som skriftliga tentamina. I flera kurser integreras undervisningsmoment, t.ex. gruppövningar, med examensmoment där övningen förbereder för den individuella examensuppgiften. Examineringen av vetenskapliga arbeten är särskilt tydlig, då sådana ingår i kurser på A- och B-nivå och ger en god grund för examensarbetet på C-nivå (kandidat). De mer professionsspecifika aspekterna examineras bland annat genom kurser i personlig och professionell utveckling och under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Här kombineras gruppövningar av olika slag med individuella reflektionsuppgifter, som också examineras.

Sammanfattande bedömning: Aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande.**Säkring av examensmålen****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** Säkring av examensmålen sker på ett tillfredsställande sätt. Det finns klart dokumenterade krav och lärosätet kan visa att de ger studenterna goda förutsättningar att nå målen.

Underlaget visar att det finns tillfredsställande former för säkring av examensmålen. I kursplanerna finns undervisnings- och examensformer översiktligt beskrivna, och i studiehandledningar för kurserna preciseras de krav som ställs. Det finns tydliga instruktioner för vilka moment studenterna ska genomföra och hur de bedöms. Momenten, kraven och kravnivåerna är relevanta i förhållande till examensmålen. Det moment som rör personlig och professionell utveckling är integrerat under hela

Datum
2017-04-11Reg.nr
42-00410-16

programmet och ingår parallellt med andra kurser. Detta moment framstår inte lika tydligt som övriga kurser. Vid intervjuerna framkom dock information som visar att momentet i sig är väl underbyggt, men också att det finns möjligheter att ytterligare förtydliga momentet i den löpande undervisningen för att på så sätt tydliggöra för studenterna vad som ingår i detta moment och dess del i den kurs som går parallellt. Även om detta kan förtydligas har det inte framkommit något som är problematiskt i sig med momentet eller hur examinationen genomförs.

Det ges möjligheter för stöd åt studenter som t.ex. behöver extra tid för examinationsuppgifter, vilket i examinationsuppgifterna anges som en generell förlängning av tiden för dessa studenter som grupp.

Sammanfattande bedömning: Aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Säkring av utbildningens kvalitet

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Lärosätet har ett väl upplagt system för kvalitetssäkring med kursvärderingar, ämnesråd och programråd. Kvalitetssäkringssystemet inbegriper flera nivåer.

Enligt ansökan har lärosätets fakultetsnämnd ett övergripande ansvar för utbildningarnas kvalitet och de rutiner och riktlinjer som ska gälla för kvalitetssäkringens arbets- och ansvarsordning. Fakultetsnämnden fattar slutliga beslut om inrättande av utbildningar och om utbildningsplaner. Fakultetsnämnden genomför dessutom årliga kvalitetskonferenser. Institutionsnämnden bereder utbildningsplaner och fattar beslut om kursplaner. Programråd bereder kursplaner, litteraturlistor och pedagogiskt arbete som berör aktuellt utbildningsprogram. Programrådet i socialt arbete består av samtliga ämnets lärare samt studeranderepresentanter. Programrådet behandlar årligen också alla litteraturlistor och ger möjlighet att diskutera progression i litteratur som ingår i utbildningen och hur litteratur används i olika kurser. Utöver programrådet finns också ett ämnesråd där frågor om forskning, kompetensutveckling, arbetsmiljö m.m. diskuteras parallellt med utbildningsfrågor. Kursvärderingssystemet är webbaserat och svarsfrekvensen är låg. Det framkom i intervjuerna att man strävar efter höjd svarsfrekvens bland annat genom att avsätta tid för detta vid sista undervisningstillfället.

Sammanfattande bedömning: Aspekten säkring av utbildningens kvalitet är tillfredsställande.

Samlat omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Lärosätet har genom ansökan, kompletterande uppgifter och intervjuer visat att man arbetat fram socionomprogrammet strategiskt och strukturerat. Lärosätet har redan tidigare gett kandidatprogram i socialt arbete som i samarbete med Ersta Sköndal högskola ger möjlighet att inom det lärosätet tillgodoräkna termin 1-6 i socionomprogram och efter en termins ytterligare studier examineras som socionom. Södertörns högskola har i det samarbetet successivt byggt upp förutsättningarna för en socionomutbildning. Man har rekryterat relevant lärarkompetens, utvecklat forskningen i riktning mot socialt arbete och etablerat utbildningen i socialt arbete väl vid lärosätet. Södertörns högskola erbjuder en miljö där ett socionomprogram kan inta en plats som möjliggör samarbete med såväl andra professionsutbildningar som med mer ämnesspecifika utbildningar av hög relevans. Utbildningen kan ges i en miljö där det bedrivs relevant forskning och det finns en rimlig omfattning av forskningsaktiva lärare knutna till utbildningen. Därtill pågår ytterligare rekryteringar. Den utbildningsplan som föreligger vid ansökan är välgrundad i det tidigare arbetet med kandidatprogram och är även väl integrerad i de mer professionsspecifika delarna. Utbildningens styrdokument, kursplaner, kurslitteratur och annat lärandematerial framstår i stort som välgrundat och lärosätet har också ett upparbetat samarbete med det omgivande samhället för att möjliggöra

verksamhetsförlagd utbildning och andra professionsrelaterade moment i utbildningen. Examinationsformerna är tydliga och byggs väl upp i nära koppling till undervisningen och i en progression genom utbildningen. Vidare finns etablerade former av informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning, liksom ett kvalitetssäkringssystem som ger studenterna goda möjligheter att medverka.

De sakkunnigas rekommendation: Mot bakgrund av ovan föreslår vi att UKÄ beslutar att ge Södertörns högskola tillstånd att utfärda socionomexamen.